

Fàbrica Bertrand i Serra

Sant Fruitós de Bages

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sant Fruitós de Bages. C/Bertrand i Serra nº 20 (08272 Sant Fruitós de Bages)
Emplaçament	Des del carrer Padró cal agafar el carrer Bertrand i Serra al poble de sant Fruitós

Coordenades:

Latitud:	41.75197
Longitud:	1.87253
UTM Est (X):	406263
UTM Nord (Y):	4622853

Classificació

Número de fitxa	08213-87
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Contemporani
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	L'estructura ha entrat en un estat de degradació considerable
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	Tèxtil Planes Oliveres (08272 Sant Fruitós de Bages)
Autoria de la fitxa	Raquel Valdenebro Manrique
Data de registre de la fitxa:	dc., 08/02/2006 - 01:00

Descripció

Recinte industrial situat dins la xarxa urbana de Sant Fruitós. Ocupa un solar de planta rectangular corresponent a una illa de cases. El recinte és envoltat per un mur de mamposteria i maó que delimita les instal·lacions industrials. L'accés es realitza per un portal obert al mur, amb dues columnes quadrangulars similars a les de la resta del mur, per una porta doble de fusta amb decoracions metàl·liques. El cos central del conjunt és format per dues naus industrials adossades, fetes en obra vista, de planta baixa i coberta a dues aigües. La façana principal d'ambdues naus és d'una composició ordenada, desvirtuada a mida que s'han anat tapiant obertures. Té un portal central de gran alçada, rematat amb un arc superior rebaixat, amb un guardapols en maó. El portal de la nau nord s'ha tapiat, obrint-se una portella més petita al mig. A banda i banda del portal d'accés s'obren dues grans finestres rematades amb un arc molt rebaixat decorat amb un guardapols de maó. En sentit horitzontal, recorre la façana una motllura esglaonada que s'assenta directament sobre la part superior de falses pilastres adossades. L'existència d'aquesta motllura crea a la part superior de la façana, sota la teulada, un frontó triangular que s'omple amb una finestra rectangular, disposada horitzontalment, i rematada a la part superior amb un arc molt rebaixat. Les façanes laterals es caracteritzen per l'abundància d'obertures. Es tracta de finestres rectangulars, disposats verticalment, rematats a la part superior per un arc molt rebaixat, i subdividides per remigs de ciment. Els de la façana de migdia han estat en bona part destrossats i tapiats. Interiorment, ambdues naus creen un gran espai de treball. La subdivisió interior és a base de fileres de pilars quadrangulars de formigó units per un seguit d'arcs rebaixats, amb funció bàsicament decorativa. El sostre interior es soluciona amb un embigat de ferro que crea un seguit de revoltons. Tot l'interior és arrebossat i pintat de blanc, la qual cosa dóna lluminositat al conjunt. Entre el sostre i la teulada s'ubica una encavallada de fusta de gran solidesa. L'edifici adossat a la cantonada nord-oest, aixecat en el mateix moment, és un edifici de planta quadrangular, també d'obra vista i cobert a dues aigües. La planta baixa era magatzem o zona de treball, i el pis superior semblen unes oficines. S'entra per una gran porta feta recentment, amb persiana metàl·lica. A la part posterior d'aquest edifici s'estén una altra nau de planta baixa, de característiques similars a les dues ja descrites. També forma part del conjunt una nau de planta rectangular, que s'estén a migdia de les naus centrals. És una nau de dimensions més petites destinada a serveis auxiliars: sanitaris, vestuaris,... així com una zona de magatzems. La façana principal s'encara al nord. Com a elements decoratius, cal assenyalar les pilastres falses adossades al mur que separen les obertures i donen un ritme repetitiu a tot el cos. L'altre edifici que conforma el conjunt industrial es troba adossat al pany de mur sud-oest de la fàbrica. Es tracta d'un cos de planta rectangular amb coberta inclinada i fet també amb maó. Té planta baixa i primer pis. El primer pis podia haver estat destinat a vivenda del porter o similar. A nivell d'arquitectura industrial, la fàbrica es pot classificar tipològicament com de tipus "nau", amb predomini de naus, que tot i ser adossades o properes són independents. La il·luminació interior es soluciona base de grans finestres. Tot el conjunt manté una unitat arquitectònica, que s'evidencia en els elements decoratius i a la tipologia de portes i finestres, la qual cosa fa pensar que fou aixecat en el mateix moment.

Observacions:

Aquest conjunt industrial guarda una gran semblança arquitectònica i tipològica amb l'antic conjunt industrial de Bertrand i Serra de Manresa.

Història

Per parlar de la fàbrica Bertrand i Serra de Sant Fruitós, hem de fer referència a la vinguda dels Bertrand a Manresa. La fàbrica fruitosenca és una expansió de l'empresa manresana. La figura empresarial per excel·lència és la d'Eusebi Bertrand i Serra, nascut el 1877, que aviat s'incorporà a l'activitat empresarial dels seus pares. El 1926 Alfons XII inaugura la fàbrica nova a Manresa, una de les més grans de Catalunya, i també en els anys vint, l'empresari projectà aixecar una fàbrica tèxtil en uns terrenys a Sant Fruitós, dedicada a la teixidura i alimentada amb la filatura produïda a Manresa. L'industrial, a més, tenia facilitats

per obtenir energia elèctrica de la companyia La Catalana de Gas i Electricitat. Adquirí també la fàbrica del Guix, i les tres fàbriques aconseguiren una gran producció. La figura d'Eusebi Bertrand es féu important amb les fàbriques de Manresa i de Sant Fruitós i va ser considerat, l'any 1935, l'industrial cotoner més important de tot el món. El 1929 la fàbrica de St. Fruitós va restar un temps parada, tal com es desprèn d'un acord de l'Ajuntament. Durant la postguerra es disposava d'un centenar de telers de garrot d'un metre d'amplada. Durant uns anys, entre 1945-50, hi varen ser instal·lats 80 telers automàtics Ruti, que posteriorment foren traslladats a la fàbrica de Manresa. El 1953, Autocars Creus inicià el transport de personal, amb viatges d'anada i tornada a Sant Fruitós, a les fàbriques del Guix i del Remei. La màxima plantilla de treballadors es registrà la dècada dels anys 60, amb un total d'uns 270, repartits en dos torns. El nombre de telers instal·lats en aquest temps és com segueix: 32 telers per a llençols; 20 telers d'1 m, per a teixits de lona; 12 de 2 m. amb destí a tela per a pneumàtics Pirelli; 28 de llençols i calicot de 1.40 m. i 200 de garrot estret. Formen un total de 292 telers. Una renovació es produiria la dècada dels seixanta (1962) amb l'entrada de 80 telers Ruti, suïssos, de 1.20m. Automàtics, la qual cosa provocà la reducció de personal, que passà a la fàbrica de Manresa. Així mateix, Tèxtils Bertrand Serra havia adquirit, el 1943, la colònia industrial Güell, i d'aquella fàbrica es traslladaren a St. Fruitós 40 telers amb teixidura de vellut. Tanmateix, a final de la dècada dels setanta, l'ocupació a la fàbrica minvà fortament fins arribar l'any 1982 amb ben pocs obrers. Per reflectir la devallada de personal ocupat a la fàbrica Bertrand Serra, referint-nos ara a Manresa, el 1976 hi treballaven 1.740 persones; el 1980, 1.176; el 1984, 730; per arribar a 345 el 1989, any del seu tancament definitiu. Sortosament, la paràlisi d'aquesta fàbrica es va salvar amb la compra, explotació i ampliació d'instal·lacions per part de l'empresa manresana Tèxtil Planas Oliveras SA, present a Sant Fruitós des de l'any 1966, quan va adquirir i fer treballar la indústria tèxtil de Vallès i Solà, construïda el 1921, i situada al carrer de Casajoana.

Bibliografia

CAMPRUBÍ I PLANS, J. (1994). " Les fàbriques de Sant Fruitós de Bages (1 i 2)" a Fàbriques i empreses. 10 anys de reportatges a Regió 7. 1984-1994. Pàg. 170-171.

